

Allistament dels xuetes de Palma de 1795

GRUP DE TREBALL DE MEMÒRIA DEL CARRER¹

Descripció

Presentam aquí la transcripció d'un allistament de xuetes de Palma que fou ordenat el 31 de maig de 1795, dos mesos abans del final de la guerra d'Espanya contra el Directori francès. Va precedida d'una petita monografia.

La tasca preferent del grup que firma la transcripció és l'estudi genealògic de famílies xuetes, per tant, tenim la intenció de transcriure els dos censos de xuetes del XVIII que hem pogut conèixer, per la quantitat d'informació personal que donen. A la transcripció d'aquest primer allistament de Palma li seguirà properament una altra d'un llistat de la part forana, de 1809, temps de la gran guerra del francès².

El document de l'Arxiu Diocesà de Mallorca que ens ocupa ara, sign. MSL/382, és un conjunt de 10 fulls de 30 x 41 cm., doblegats per la meitat i numerats a llapis de l'1 al 20, per una sola cara, i escrits també a la volta.³

Tots els plec són de paper de tina, de la mida indicada, només amb petits canvis a les filigranes i, tant en relació amb el tipus de paper i d'escriptura, com en el contingut es poden fer tres agrupaments:

1.- El plec que fa de subcarpeta, portada i contraportada, està sense numerar i posa: "1795 / Padron de todos los individuos de la calle, vulgo xuyetas, existentes en la p[resen]te ciudad."

Els subratllats són del text. El tipus de grafia d'aquestes dues línies que donen títol al conjunt no torna a aparèixer al document.⁴

¹ L'equip està format per Rosa Aguilar, Bernat Aguiló, Ferran Aguiló, Josep Aguiló, Pep Barceló, Albert Bonnín, Dolors Fortesa-Rei, Lluïsa Pomar i Maria Antònia Segura. La idea va partir de D. Fortesa-Rei. El llistat de la part forana va esser localitzat per Cristina Alcover. Es van fer sis equips de treball que fèrem servir còpies digitalitzades i impreses. Andreu Rullan s'ocupà de les fotos. Agraïm a la 'Caixa de Balears', *Sa nostra*, que ens deixàs l'aula d'informàtica de son Fuster un divendres horabaixa, amb tot l'equip informàtic. Feren el coteig de la transcripció amb els originals, Jaume Pinya, R. Aguilar, D. Fortesa Rei, i Ll. Pomar.

Ha fet aquest estudi introductorí Maria Antònia Segura, amb els auxiliis de D. Fortesa-Rei i A. Bonnín, que s'ha ocupat també de la base de dades.

² A part de que es fan per raons diferents, aquesta organització dels censos en ciutat/part forana és corrent en aquest tipus de llistats des d'antic; com s'adverteix a, per exemple, Joan ROSSELLÓ LLITERES *Els homes d'armes de Mallorca. Llista de la part forana (1359)*, Palma, 1984.

³ En teníem notícia per D. Francesc RIERA MONTSERRAT, que el coneix fa temps com veurem, i que en comenta alguns aspectes del contingut al seu llibre del 2003, pàg. 31.

⁴ Du al paper una filigrana en forma de creu, amb una H inscrita a un cercle central i raïms de 8 grans als quatre braços. Cavalca el de dalt una bolla del món que sosté un ocell semblant al fènix.

2.- El plec següent, que conté una carta, ocupa la primera pàgina, l'única escrita, numerada en llapis amb un 1 a l'angle superior dret. La signa D. Joaquín de Sierra i va adreçada al Sr. D. Manuel Antonio de Denia, alcalde major de la ciutat de Palma, el 9 de novembre de 1795. És, per tant, quasi cinc mesos posterior a la data d'inici de l'allistament. Està encapçalada per una creu i diu el que segueix:

“Necesitando tomar conocimiento de los nombres y apellidos de varios Individuos llamados de la Calle de esta Ciudad, (como encargado por R[ea]l Orden de 31 de mayo ultimo para el alistamiento de los mismos) en seguimiento de lo que me previene el Ex[celentí]simo Señor Capitan General de esta Isla, con su oficio del dia de oy, asegurandome que en la Casa del Ayuntamiento de esta Ciudad existen los Alistamientos formados recientemente en general y en particular; á cuyo fin me ha prevenido embiase á V[uestra] M[erced] mis Comisionados para que les franqueen dichos alistamientos, y les den los nombres y apellidos que necesitaren: comisionando para ello al Dr. D. Juan Ignacio Frau y Ribera con intervencion de Antonio Aguiló y Piña. / Palma 9 de Noviembre de 1795.”⁵

Les grafies no tenen res a veure ni amb la del text anterior ni amb la dels cens següent.

3.- L'allistament principal ocupa les pàgines que van de la 2 a la 15. Va precedit per un text que ocupa un terç de la pàgina:

“Alistamiento general de los Individuos llamados de la Calle, executado en la presente Ciudad de Palma Capital del Reyno de Mallorca en el mes de Junio de 1795, de orden del Ex[celentí]simo Señor Marq[qués] de Castellodrosius Capitán General de este Ejército y Reyno; en cuyo alistamiento y plan se halla anotado el oficio de cada uno, con separación de casados, viudos y solteros; el número de hijos de tierna edad, el de la de 12 años hasta 15, y de 15 en adelante. ”

Com es veu, al text no s'indica el dia exacte en què començà l'allistament, només el mes.

L'ordre i la claredat són acurats a les tres primeres pàgines i acceptables fins a la 10, tret que, a algunes pàgines de la volta, es transparenta la tinta. Però de la 11 fins a la 15, hi ha tres plecs complementaris que estan en pitjor estat i alguns fragments són de difícil lectura. De la pàgina 15 volta fins a la 20, totes estan en blanc, tret de les 16, 17 i 18, on només hi trobam els encapçalaments del llistat, sense cap dada.

⁵ El paper du una filigrana en forma de sirena que sona una trompeta, com a algunes representacions de la fama, i escrit davall el llinatge 'FARRERAS'.

En tot cas, no sembla que les instruccions rebudes fossin suficientment clares perquè hi ha fins a tres criteris successius diferents en l'estructura del llistat.

Aquesta desigualtat en el recull de dades és el que degué fer necessaris els fulls complementaris que venen al final. Això sí, tant a l'allistament principal com al complementari, sempre es fa el cens per illetes i per carrers:

**Primer criteri.* D'una banda, les tres primeres pàgines, 3, 3v i 4 ajunten les dades del primer allistament i les dels fulls complementaris corresponents: es veu clarament que són tres fulls on s'ajunten en net totes les dades recullides a l'allistament principal, més les dades dels fulls complementaris corresponents. També es nota perquè en trobam l'esberrany a les pàgs. 5 i 5v, i a les dues primeres entrades de la 6.

A aquest llistat, que és el més complet, s'apunten les següents nou dades:

- núm. de la casa
- noms i llinatge
- ofici
- anys del cap de família
- casat/vidu/fadri (3 columnes)
- fills menors d'edat
- filles
- fills majors d'edat
- anys d'aquests.⁶

Com es pot apreciar, no es pren nota a part dels fills entre 12 i quinze anys, tal com indicava el text introductori.

**Segon criteri.* L'esberrany de l'allistament principal, que són les primeres pàgines en el temps, comença a la pàgina que du el núm. 5 i va, com hem dit, fins a les dues primeres anotacions de la 6v. Posa la data de 19 de juny de 1795, que deu esser la data inicial de l'allistament.

La lectura es dificulta força i, en relació a aquelles tres primeres pàgines posades en net, i es redueix dràsticament el nombre de dades recullides, de 9 a 4, la qual cosa ens mostra que cinc de les dades dels fulls en net procedeixen dels fulls complementaris. La grafia, en canvi, és de la mateixa mà:

- número de la casa
- noms i llinatges del cap de casa
- edat del cap de família.
- fills

A l'apartat 'fills', en comptes d'indicar-ne el nombre en diferents columnes per edats, només n'indica els anys, si són varons (però no sempre), a més del nombre (però tampoc sempre), i alguna característica eximent del servei, si n'hi ha: ceguessa, demència, prevere, etc. Si estan fora del Regne, ho indica vora el nom del cap de família. I si no hi ha cap mascle a la casa, no s'anota cap dada més.

⁶ He conservat l'ordre original de les columnes si es llegeix per línies, d'esquerra a dreta i de dalt a baix.

**Tercer criteri.* De la pàgina 7, on no hi ha cap data, i fins a la 10v, s'apunten més dades que al segon criteri, gairebé com a les tres primeres pàgines inicials en net, on n'hi havia 9. Aquí són 7, tres més que al primers fulls de l'esborrany:

- núm. de la casa
- noms i llinatges del cap de família
- edat del cap
- casat/vidu/fadrí (3 columnes)
- fills menors d'edat
- fills majors d'edat
- edat d'aquests

Però tampoc no s'indica l'ofici del cap de família ni el número de filles.

A un plec nou, segueix l'*allistament complementari*, que va de la pàgina 11 a la 15. Està fet de forma més grollera encara que l'anterior, i també està encapçalat pel signe de la creu a la primera pàgina. Aquí es recullen les dades que s'omitiren a partir de la pàgina 4v, o sia l'ofici del cap de família i el nombre de filles.

També s'afegeix el nom de la dona que fa de cap de casa, allà on no hi havia cap mascle. Totes les demés dades, que són com les dels tres primers fulls en net, queden en blanc i alguns oficis estan indicats només per una inicial. El complementari queda així:

- núm. de la casa
- nom i llinatge de les dones, a cases sense mascle
- ofici dels homes
- núm. de filles.

A més, s'indica l'estat civil d'alguna dona entre el nom i l'ofici. Amb això, totes les dades que s'havien omittit al segon i al tercer criteri s'iguen amb el primer, el de les fulles en net.

Les pàgines numerades del 16 al 20v estan en blanc i, amb bona o mala lletra, com he dit abans, els vuit plecs que ocupen el cens principal i els fulls complementaris semblen de la mateixa mà.

Consideracions generals

El document és curiós perquè és un llistat exclusivament de xuetes. Però hi ha una altra cosa curiosa. La carta inicial de D. Joaquín de Sierra, demana només els noms d'alguns xuetes i remet els seus comissionats a cercar-los a dos allistaments recentment fets: un de 'general' i un de 'particular'. El general deu ésser l'allistament de juny-juliol de 1794⁷ i el particular, l'allistament de xuetes del mes de juny de 1795 que ens ocupa. Pel que

⁷ A l'AMP, LN2079/2, "Empadronamiento y alistam[ien]to g[ene]ral de todo el vecindario de la Ciudad de Palma y su término, empezado oy tres de Junio de 1794 para el sorteo de los comprendidos para el reemplazo de Milicias y del exercito por Parroquias, con asistencia del S[er]en[is]simo Alcalde mayor, del Cura Parroco y del Síndico Procurador de la Ciudad ...". I també, AMP F, Pons 359/7, amb data 5 de juny del 1794 que adverteix: "... Matheo Castañer, P[ro]s[er]b[ite]ro, en continuació del allistamiento general del

sembla, no varen fer el cens particular, de xuetes, sobre el general, com ja ha indicat Francesc Riera, perquè a un i altre allistament canvia del tot el nom de les illetes i el recorregut que fan els comissionats.

A la mateixa carpeta, hi ha un ofici de dia 11 de setembre de 1794 firmat per D. Miguel Grau.⁸ Va adreçat al Sr. Corregidor i al Molt Il·lustre Ajuntament de la ciutat de Palma al qual s'adjunta una relació dels 15 homes que han causat baixa per mort, inutilitat o compliment dels anys de servei i que cal que siguin substituïts en un sorteig que es farà el dia 20 del mateix mes.⁹ Allà es diu, literalment:

“...remitiéndome al mismo tiempo testimonio autentico en que conste la legalidad del sort[e]o, según el formulario que para este efecto se pasó al Secretario de V[uestra] S[eñoría], deviendo hacer presente que, en este sorteo no deben ser incluidos los Individuos conocidos aquí con el nombre de los de la calle, sino q[u]e debe ejecutarse como hasta haora, con exclusión de ellos conforme a la or[de]n dada por el Ex[celentí]simo S[eñ]or Inspector Marqu[é]s de Castellodrosius en off[ic]io de 4 de Maio que dirigió al Coronel, Marqu[é]s de Bellpuig.”

O sia que es degué fer servir l'allistament general de 1794 pel sorteig, sense fer entrar dins el bombo els noms de xuetes, que, com a veïns de Palma, hi figuraven.

Però, al mateix allistament i segurament forçats per una lleva anterior, hi figuren dos xuetes que, en un moment o l'altre, han estat enrolats: a la casa 40 “Mansana de la Pescateria” hi figura un Joan Miró, sense ofici, casat, amb dues filles fadrines i un fill a la Marina; i a la illeta veïna “del boticari Agustí Antich”, a la casa tres, hi viu el criat Onofre Aguiló, casat, amb “su hijastro Inacio Miró, inválido de Marina”.¹⁰

Això vol dir que, sia per lleva o sia per un sorteig de reemplaçament, on no s'havia seguit la norma d'excloure'ls, alguns xuetes ja havien prestat servei a al Marina.

D'altra banda, ja hem dit que l'allistament només de xuetes és quasi cinc mesos anterior a la carta de novembre de D. Joaquín de Sierra al Sr. D. Manuel Antonio de Denia, on es sol·liciten alguns noms de xuetes pel reemplaçament.

Per tant, no es va fer la l'allistament particular de 1795 a efectes de cobrir les quinze baixes del Regiment de Palma. Ben al contrari, la causa immediata és que D. Antoni Aguiló Pinya, citat com a comissionat al final de la carta, havia ofert a Carles IV recrutar 600

Visindario de esta Ciudad y su término, fueron con el presente Hon[orable] secretario de la Ciudad anotando casa por casa de los vecinos de dicha Parroquia ...”.

⁸ Segons el darrer plec, un certificat, que hi ha a la mateixa carpeta, M. Grau era el “Ayudante Mayor del 2º Batallón del Reg[imien]to de Mallorca y actual comandante de la partida que de dicho Regimiento existe en esta isla.”

⁹ AMP amb signatura LN 2013/18 titulada “Documents sobre l'equiparació dels xuetes”, que conté altres plects, i Riera 1982, 195.

¹⁰ Parròquia de Sta. Eulàlia, primer fulllet, pàgs. 14 i 6v, respectivament. No sembla que aquests Miró siguin de la família sollerica de coneguts marins, en aquell moment.

xuetes per lluitar en la guerra contra el Directori francès i li havia suggerit exigir-lis un impost extraordinari del 3% a tots ells.

Aquesta idea peregrina, és segur que no se li hagués acudit que podia tenir èxit si no es té en compte l'ambient bèl·lic del moment, que es podrà apreciar millor a la cronologia que segueix, i la desesperació del govern per trobar fonts de finançament que l'havien conduït, fins i tot, a vendre títols nobiliaris.

Aguiló aconseguí dur a terme l'allistament però no el regiment ni la taxa i, davant la seva insistència, potser es va fer servir aquell llistat pel sorteig de reemplaçament abans indicat. No ho he pogut comprovar, però és l'única raó que se m'acudeix per relacionar aquests documents que es conserven junts.

En tot cas, cal tenir em compte que la carta de D. Miquel Grau al corregidor, on es recorda que els xuetes no han d'entrar el sorteig, és de l'11 de setembre de 1794, vuit mesos i mig abans de l'allistament dels xuetes i un any i dos mesos anterior a la de D. Joaquín de Sierra, on diu que necessita conèixer el nom de "varios individuos llamados de la Calle de esta Ciudad". Però tots aquests documents estan al mateix lligall: no sabem quin criteri va prevaldre, el tot just esmentat que els xuetes no entrin al sorteig, o la Real Ordre que cita Sierra de 31 de maig de 1795 que disposa el seu allistament.

La lluita dels xuetes a Mallorca en el segle XVIII per sortir de la mort civil en què els mantenien va tenir molts d'episodis coneguts: el llarg treball dels 'perruques', el del sastre xueta, Rafel Alfons Cortès, el de Joan Pinya, torcedor de seda i tants d'altres. I també tengué molts de caires: es lluitava en nom del grup enter dels xuetes o es lluitava individualment, en benefici de tots o exclusivament en benefici propi. Uns es rebel·laven amb totes les de la llei, o per canviar les lleis injustes, i d'altres feien servir els doblers per campar-se-la. Es lluitava per poder fer feina, o per equiparar-se en drets civils als cristians vells. I es lluitava també per enriquir-se més o per ennoblir-se.

Bona part d'aquests afanys ha estat molt ben estudiada pel ja citat investigador D. Francesc Riera al llarg de trenta anys, des de 1973 fins al 2003. Especialment, les gestions dels 'perruques' per aconseguir de Carles III les tres cèdules que els reconeixien drets bàsics; el govern erràtic de Carles IV i del seu ministre Godoy, així com aquest allistament de xuetes i el seu promotor, Antoni Aguiló Pinya, personatge soberbi i tèrbol. La seva desmesurada actuació cau més del costat de la lluita pel seu propi reconeixement i enriquiment, però també s'ha de valorar l'ambient de guerra i de canvis en l'organització de l'exèrcit que propiciaven la creació contínua de nous regiments, molts d'ells de voluntaris arreu del país.

És impossible resumir aquí l'allau de dades i comentaris dels estudis en torn al tema: el lector interessat trobarà algunes referències a la bibliografia. Però sí que servirà el llistat de fets rellevants que he seleccionat, en relació amb l'allistament i amb el problema de l'equiparació dels xuetes en aquell moment, per fer un poc l'estat de la qüestió i tenir una idea dels avanços i reculades continus, de les contradiccions, de tots plegats en aquell final de segle armat.

Cronologia de fets significatius en relació a l'allistament de 1795

El 12/02/1773, els 'perruques' Joan Bonnín, Tomàs Aguiló, Tomàs Cortès, Francesc Fortesa, Bernat Aguiló i Domingo Cortès presenten les seves peticions al rei Carles III, en ordre a l'equiparació dels seus drets civils. (Pérez 1983, 294)

El 23/03/1779, Joseph-Valentí Fortesa Aguiló, fill de Balthasar-Valentí Fortesa Martí (1708-1787), es casà el 1743 amb Francina Bonnín. Era un ric comerciant que va dotar, juntament amb Domingo Cortès, un xabec de 10 canons per a la navegació en cors a efectes de "perseguir a los enemigos de su Patria" (Riera 1973, 170.) Administrava, a més, cinc possessions, deumes i carns. (Piña 1997, 91).

El 4/11/1779, el comte de Floridablanca envià una carta des de l'Escorial als armadors Domingo Cortès i Joseph-Valentí Fortesa Aguiló agraïnt-lis la contribució corsària al servei de la Corona (Riera 1973, 170. Piña 1997, 91 i 102).

El 10/12/1782, nou anys més tard de la petició dels 'perruques', informada en contra pel govern, l'Audiència, l'Església i la Universitat mallorquines, es promulga la primera Reial Cèdula de Carles III favorable als xuetes, que els permet viure onsevulla i els protegeix d'atacs i insults (Pérez 1983, 294)

El 9/10/1785, es promulga la segona Reial Cèdula de Carles III on es reconeix el dret dels xuetes a servir al l'Exèrcit, la Marina o l'Administració. (Pérez 1983, 303)

El 24/06/1784. Salvador Bonnín, matriculat com a soldat de Marina el 2/04/1763, i Nicolau Pomar, també soldat de marina des de l'1/02/1779, es refugien a Sta. Eulàlia. El primer, per homicidi, el 24 de juny. El segon, el mateix dia, per una brega. La Reial Audiència i el Comissari de Marina discuteixen sobre la jurisdicció que cal aplicar-li al primer. El conflicte de competències fou tan llarg que només sis anys i tres mesos després, el 16 d'octubre de 1790, es complí la sentència de mort contra Bonnín. El llarg incident afegí llenya a l'antixuetisme. (Riera 1982, 192-194)

El 1786. Antoni Aguiló Pinya, fill de "Tonió", que tenia el drets del oli i del formatge per 21.904 lliures des del 30 d'octubre de 1778, demanà al Consell de Castella una moratòria per tres anys del que devia al fisc municipal, 6.116 lliures, i s'oferia a pagar 500 lliures cada any. (Riera 1973, 174-175)

El 13/04/1788, es promulga la tercera i darrera Reial Cèdula, on es declara els xuetes aptes per exercir tots els oficis i arts, inclòs el de conrar la terra. (Pérez 1983, 315)

Entre el 1789 i el 1808 hi va haver moltes importants reorganitzacions en tots els cossos de l'Exèrcit, especialment a la infanteria. El 1789 hi ha a Mallorca un Regiment de infanteria de línia, comandat pel coronel, comte de la Unió. Després, tres d'infanteria lleugera, un dels quals era de voluntaris d'Aragó. (Gómez Ruiz 1995, 10)

El 8/11/1791, Bru Cortès, fill únic de Domingo Cortès i Elionor Aguiló, presenta una petició al Sr. Alcalde Major de Palma on fa constar els seus mèrits familiars i personals, econòmics i socials, amb proves i testimonis per escrit, per esser declarat Ciutadà Militar i Mercader de Llotja tancada. (Riera 1991, 208-210)

A principis de 1792, hi ha una nova organització de l'Exèrcit que afecta tota la infanteria. Varis regiments passen a convertir-se en batallons, sovint, de voluntaris.

El 2/09/1792 es reqlamenta tota la infanteria de línia. (Gómez Ruiz 1995, IV 15)

El març de 1793, acabat el període de neutralitat armada del ministre Aranda, Carles IV, i un primer ministre, Godoy, de 25 anys, declaren la guerra, amb coalició amb Prússia, al Directori revolucionari francès. El detonant fou la mort de Lluís XVI i la profanació de les tombes de tots els reis de França, carolingis, Valois i Borbons. La guerra tengué un gran suport popular

Gran esforç d'una Mallorca empobrida econòmicament i demogràfica per contribuir a les despeses de la guerra. Mossèn A. Pons afirma que hi arribà a haver un soldat per cada set habitants. (Riera 1978, 31)

El 1793, es crea el batalló d'infanteria de Canàries, establert a Sta. Cruz de Tenerife amb 603 places. També, el regiment suís de Yann, el d'infanteria de Jaén i el de voluntaris de Castella. (Gómez i Alonso 1995, IV 18)

El 6/09/1793, Antoni Aguiló Pinya envià una carta al primer ministre Godoy on acusa els xuetes de malfeiners i egoïstes per no oferir-se a lluitar contra els francesos. Li ofereix recrutar personalment 600 xuetes a tota l'illa. (Riera 1978, 33-34 i 2003, 32).

El 2/09/1793, Godoy envià una carta a Antoni Aguiló Pinya on li agraeix el seu zel però no diu res d'acceptar-li l'ofertament. (Riera 1978, 33)

El 18/10/1793, després de les preceptives informacions dels regidors de la Sala i del fiscal de l'Audiència de Palma respecte a la petició de Bru Cortès, aquesta informà Carles IV en contra de la promoció de Bru Cortès a Ciutadà Militar. (Riera 1991, 216)

El 29/10/1793, Antoni Aguiló Pinya envia a la Cort un nou memorial on suggereix que, a més dels 600 soldats, es podria obligar els xuetes a pagar una taxa del 3% sobre els seus béns (que calculava en 1 milió de pesos, per tant se'n recaptarien uns 30.000) per contribuir a les despeses de la guerra. (Riera 1978, 33)

El 16/11/1793, amb l'esquer dels doblers, Godoy contesta que envia la proposta d'Aguiló a consulta del Consell de Castella. (Riera 1978, 33 i Riera 2003, 34 nota)

El 30/11/1793, Manuel Godoy envia una Ordre al Capità General, marquès de Castellldosrius, "dirigida a exortar, animar y atraher a los Jóvenes al alistamiento voluntario para el real servicio".

Al desembre, coneguda l'ordre, els gremis xuetes fan saber a tots els afiliats que l'Ajuntament gratifica amb 30 pesos a qui s'allisti, i que el gremi corresponent el farà mestre, de gratis, en l'ofici. Alguns agremiats ofereixen de la seva butxaca una paga a 10 homes que s'allistin. També els marxandos oferiren pagues i els velluters, així com, privadament, varis xuetes contribuïren amb doblers a la campanya. (Riera 1978, 36-37)

El 12/12/1793, el Consell de Castella envia còpia de les propostes d'Aguiló a l'Audiència de Mallorca per a que n'informi de la viabilitat. (Riera 1978, 33)

El 1794 es crean el Regiment de Granaders voluntaris de l'Estat, el de voluntaris de Barcelona (2 batallons de 200 places) i el batallons de voluntaris d'Aragó, Barbastro i València. (Gómez i Alonso 1995, IV 18)

El 29/01/1794 i 1/03/1794, l'Audiència de Mallorca envia la resposta al Rei on informen de la inviabilitat del projecte d'allistament i taxa que proposa Antoni Aguiló Pinya per moltes raons: no hi ha tants de xuetes com pretén Aguiló; és el poble mallorquí qui no vol servir a l'exèrcit juntament amb els xuetes, no ells els que rebutgen el servici; no tots els xuetes són rics i, a més, ja contribueixen a les talles generals; que Aguiló és una persona exaltada i conflictiva des de fa temps, etc. (Riera 1978, 33-34)

L'1/03/1794, el Capità General, marquès de Castellodorsius, també havia informat en contra. (Riera 1978, 34. Riera 2003, 26-27)

El 13/03/1794, s'esdevé el decès del General Ricardos (Piña 1997, 92). Amb la seva mort canvia el signe victoriós de la campanya del Rosselló que, a partir d'aleshores, va de desfeta en desfeta.

El 23/03/1794, Josep-Valentí Fortesa Bonnín sol·licita a Antoni Gibert Sastre, notari i escrivà públic, que doni testimoni, en acte públic i davant testimonis, que és "Granadero distinguido del Regimiento de Granaderos voluntarios del Estado" i que, donada la imminent incorporació al Regiment, vol que quedi acreditat que son pare, Joseph-Valentí Fortesa Aguiló és un dels comerciants més rics de l'Illa i mai no s'ha dedicat a cap altre activitat, i menys manual. (Piña 1997, 91).

El 4/04/1794, Godoy escriu des d'Aranjuez al Capità General, dient-li que renuncia a l'allistament proposat per Antoni Aguiló Pinya però que, en canvi, accepta les contribucions pecuniàries i que, a més, si "se presentase un número considerable de estos" es podrien destinar a l'Exèrcit en un dels molts cossos separats que hi ha. (Riera 1978, 34)

El 4/05/1794, l'Excm. Sr. Inspector, marquès de Castellodorsius, adreça un ofici al Coronel, marquès de Bellpuig, on s'ordena que, com s'ha fet fins ara, els xuetes no entrin al sorteijos pels reemplaçaments a milícies (AMP, sign. 2013/18)

El 22/05/1794, el rector de S. Nicolau, D. Joan (Za)Forteza i D. Antoni Ignasi Poyo anaren a captar a can Domènech Cortès *Bossa* per a les dones dels milicians. Aquest els contestà que "el qui no era bo per servir al Rey no es bo per fer llimosnes". Zaforteza l'insultà fort i aixecà el bastó. Després, Poyo els pacificà i en *Bossa* arronsà, però ja no volgueren doblers d'ell.

Enterats els milicians, anaren a l'Argenteria i agafaren el que pogueren, sense pagar res i s'organitzà un vertadera batalla campal des de les 3 fins a les 5,30 de l'horabaixa, quan arribaren dues companyies de dragons i ajudants de Palau. Així i tot, es tornà a armar un altre conflicte ben entrada la nit. (Riera 1978, 35)

El 5/06/1794, es començà un allistament general dels habitants de Palma, entre ells els xuetes. És sovint irregular i incomplet i s'acabà a finals de juny. (AMP, F. Pons 359/7 i LN 2079/2).

El 4/08/1794, Joseph-Valentí Fortesa Bonnín, juntament amb el seu parent Francesc Fortesa, són a Madrid, incorporats a un Regiment de granaders. El cos de granaders és prestigiós, el seu treball és difícil i apreciat, i sol esser dut a terme per soldats experimentats que vesteixen de manera peculiar.

Amb la mateixa data, i també en escritura pública, ambdós diuen haver rebut de D. Juan del Castillo y Rodríguez, els encàrrecs de segon tinent i subtenent. Per aconseguir-los, sembla que pagaren 75.000 i 35.000 reals de velló, respectivament. (Riera 1978, 35).¹¹

Tres dies després renuncien “por las causas y motivos bien fundados que les asisten” i sol·liciten “dejar sin efecto ni validez alguna aquel contrato”.

En una data no determinada, Josep-Valentí s'excusa de no apuntar-se a un reemplaçament per haver de portar el pes de la gestió agrícola i comercial de la família, donada la vellesa del pare. (Piña 1997, 91-92).

El 8/07/1794, el Capità General, Marquès de Castellldosrius, escriu una carta extensa al comte de Campo Alange, Conseller d'Estat (després Secretari de Guerra, 1796-1798) sobre les circumstàncies dels xuetes en relació a les lleves i reemplaçaments. (Riera 2003, 26-30)

L'11/09/1794. Miquel Grau, Ajudant Major del 2n Batalló del Regiment de Mallorca i Comandat aleshores de la partida que, de dit Regiment, hi ha a l'illa, escriu un ofici al Senyor Corregidor i al Molt Illustre Ajuntament de Palma, on sol·licita que es faci un sorteig el dia 20 del corrent el reemplaçament de 15 homes que han causat baixa.¹² Adjunta llistat dels noms les 15 baixes que hi ha hagut, amb indicació de les raons que les han causat. (AMP, sign. LN 2013/18)

El 22/01/1795, un ofici de Capitania General a l'Ajuntament de Palma recorda que “los Individuos conocidos aquí con el nombre de los de la Calle” no han d'entrar al sorteig de 30 reemplaçaments que ha de donar Capitania. (Riera 1982, 195)

El 1795 es crea el Regiment de Voluntaris de la Corona, a proposta del General en Cap del Exèrcit de Catalunya, D. José de Urrutia. A la infanteria lleugera hi havia 1001 places de les quals 100 estaven ocupades per mallorquins del Regiment de Mallorca (2 sargents, 1 tambor, 97 cabos i soldats). Acabada la guerra amb el Directori francès, es conservà fins el 1815.

El 9/04/1795, una sessió de “l'Ajuntament de Palma acordava adreçar al rei una representació sobre l'assumpte de cobrir les places que faltaven a la Marina i a l'Exèrcit allistant xuetes”. (Riera 1982, 196)

El 27/04/1795, l'Ajuntament de Palma decideix incloure xuetes al reial servici de Marina en concepte de “menos útiles”, ja que no havien pogut cobrir el contingent ni per lleves ni per voluntaris. Això és el que es preveia, abans de sortejar les quintes, a la Reial

¹¹ En canvi, R. Piña diu que Josep-Valentí havien de cobrar, pel benefici de segon tinent, 75.000 reals de velló i F. Fortesa una subtenència per 35.000. (Piña 1997, 92)

¹² Francesc Riera Montserrat cita aquest document, que coneix per Ramón Rosselló, com un ofici de data 22/01/1795 enviat per Capitania a l'Ajuntament de Palma. (Riera 1982, pàg. 195)

Ordre de 9/02/1795. L'acord va ésser unànime i diu: "que viene el caso de deverse aplicar como menos útiles a la población de Palma los individuos de la Calle que tienen aptitud para dicho servicio". (Riera 1982, pàg 195-196)

El 26/05/1795, el Capità General escriu una circular a tots els batles de les viles de Mallorca sol·licitant una llista dels individus del Carrer que hi viuen. (Riera 1982, 197)

El 31/05/1795, Antoni Aguiló Pinya reb una carta de Manuel Godoy acceptant la iniciativa de l'allistament dels xuetes per a la guerra, "y que para ello trate Vm. con el Ministro de Marina (Sierra) u otro comisionado ... sobre los medios que fuesen más convenientes para su pronta ejecución". (Riera 1993, 328-329 i 2003, 31, 34 i 37)

El 31/05/1795, una Reial Ordre arriba al Sr. D. Manuel Antonio de Denia, Alcalde Mayor de Palma, enviada per D. Joaquín Sierra, l'encarregat de "tomar conocimiento de los nombres y apellidos de varios Individuos llamados de la Calle de esta Ciudad" per al seu allistament. (Citat a: "1795. Padrón de todos los individuos de la calle, vulgo xuyetas, existentes en la p[resen]te Ciudad". ADM, sign. MSL/382)

El 19/06/1795, comença l'allistament dels xuetes dels 12 als 15 anys i de 15 a 48 per l'Argenteria, parroquia de Sta. Eulàlia. S'acaba el mateix mes de juny. (ADM, MSL 382)

El 22/07/1795, segon tractat de Basilea, que acaba la guerra amb França.

El 6/07/1795, s'insisteix des de Madrid al Capità General, marquès de Castellòsrius, que es compleixi la proposta d'Antoni Pinya: l'allistament dels xuetes i la imposició de la taxa. (Riera 2003, 36)

El 13/07/1795, a la sessió de l'Ajuntament, es llegeix una petició d'Aguiló on demana una còpia de la resolució de la Sala del 4 d'abril sobre l'acord d'inclusió dels xuetes a la Marina "para acreditar haber el exponente practicado todas las diligencias que le han sido dables para el cumplimiento de cierta comisión que le ha confiado S.M.". No li varen lliurar la còpia. (Riera 1982, 195)

El 29/07/1795, el Capità General, marquès de Castellòsrius, envia un ofici a la cort de Madrid on argumenta profusament a favor dels xuetes i on desautoritza el projecte i la persona d'Antoni Aguiló Pinya. (Riera 2003, 32-36)

El 7/08/1795, malgrat els arguments del Capità General, li insisteixen des de Madrid que allisti els desvagats, xuetes o no, pel servici de la Real Armada. Això es dedueix d'un ofici enviat pel rector de Santa Eulàlia al Capità General, dient-li que no n'ha trobat cap de malfeiner entre els xuetes i només un entre els cristians vells. (Riera 2003, 36)

El 10/08/1795, el Capità General envia un ofici a D. Antonio de Valdés dient-li que tots els xuetes desvagats ja havien estat enrolats i que no n'hi havia de voluntaris. (Riera 2003, 37)

El 9/09/1795, el rei Carles IV reitera a Castellòsrius que compleixi l'ordre d'allistament dels xuetes voluntaris, o desvagats, i que facin el servici a la Marina. (Riera 1993, 329 i 2003, 37)

El 12/09/1795. Antoni Aguiló Pinya és cridat a presentar-se, ben de matí, davant l'inspector de Matrícules, D. Joaquín Sierra que l'envià a Cartagena "con dos alcaldes de barrio de la Marina y dos soldados del navío nombrado El Astuto sin tener causa para ello", tal com escriurà a un memorial amb data 25/12/1795 enviat a Godoy des d'aquella ciutat murciana. O sia que el desterrament durà, com a mínim, quasi tres mesos i mig. (Riera 1993, 329 i 2003, 37¹³)

El 27/09/1795, el Capità General trasllada a D. Joaquín Sierra el comunicat del rei del dia 9 del mateix mes sobre l'enrolament de xuetes a la Marina, "tratando para ello con Antonio Aguiló y Piña, como está prevenido". (Riera 2003, 37)

El 9/11/1795, D. Joaquín Sierra y Cienfuegos, inspector de matrícules envia un ofici a l'alcalde de Palma, on li comunica que coneix, per un ofici del mateix dia del Capità General, que hi ha uns allistaments formats recentment "en general y en particular" a l'Ajuntament, i demana que els facin accessibles als seus Comissionats, Dr. D. Juan Ignacio Frau i Ribera, "con intervención de Antonio Aguiló y Piña". ("1795. Padrón de todos los individuos de la calle, vulgo xuyetas, existentes en la p[resen]te Ciudad". AMP, sign. MSL/382)

El 7/04/1799, el Capità General envia un ordre d'allistament per barris de tots els homes aptes per a la milícia, entre els 16 i els 50 anys, a l'Ajuntament de Palma, on diu que s'exceptuin, entre d'altres, "los Individuos de la Calle".

El 17/03/1813, s'acredita a un document que Bartomeu-Valentí Fortesa és el "Director de las provisiones nacionales del Ejército y la Marina de Mallorca". (Piña 1997, 93).

La negativa a admetre'ls a l'exèrcit es devia, com a mínim, a dues raons, i cap de les dues era la falta de voluntat de servei dels mateixos xuetes. La primera, la malvolença de molts dels mallorquins, que els hagués fet impossible la convivència pacífica. La segona, la inèrcia, immensa a Mallorca, dels hàbits adquirits, reforçada per l'Església, que sovint també havia de retardar els beneficis de la Il·lustració arreu del país, i que portava a acatar les lleis noves però no a complir-les.

A tall d'exemple: el 1787 també una Reial Cèdula de Carles III prohibia els enterraments a les esglésies i ordenava la creació de cementiris rurals. Idò bé, trenta set anys després, l'Ajuntament de Palma encara es veia obligat a reiterar la prohibició amb un edicte que instava a fer els enterraments a Son Tril·lo. I el 1887, cent anys després, el metge Enric Fajarnés encara argumentava a favor de la creació dels nous cementiris. (PLANAS i JOAN 2006, 307-309).

Transcripció

El desordre que hem vist més a dalt en el recull de dades i la consegüent existència d'un cens complementari, fan difícil tant la lectura de l'allistament com el recompte directe

¹³ Aquí Riera dona la data de 12/12 pel desterrament.

de dades a partir del text original. Aquesta va esser una de les raons per fer-ne no una transcripció literal sinó una transcripció ordenada que en facilitàs la consulta.

L'allistament està fet per ordre de carrers i ho hem posat per ordre de llinatges. Ens ha semblat que allò important per a la genealogia no era fer la transcripció en l'ordre que apareix, sinó en el de llinatges. De totes maneres hem guardat la informació complementària, de vegades força aclaridora, que dóna la situació de la vivenda, que es pot consultar a la graella amb el codi numèric la *legenda* del qual figura al final. El que no hem pogut posar de cap manera és el número de la casa.

Hem deixat en castellà literal els textos on no hi ha el cens propiament dit. Però hem traduït al català, i normalitzat, el llistat de noms i llinatges: no ens proposam fer un treball d'antroponímia, i menys d'un text escrit en castellà, on no treia cap a res cercar les variants dels noms propis ni dels 15 cognoms tenguets com a xuetes, ni tampoc dels malnoms que hi apareixen.¹⁴

Respecte als malnoms, hem de dir que els hem transcrit en cursiva i darrera els cognoms, tret del de *Valentí*. Aquest patronímic que passà a malnom i després a llinatge va davant del cognom que l'origina perquè va aparèixer per primera vegada com a nom de Balthasar Valentí Vicens Forteza (1676-1750). Des de llavors, es va posar com a segon nom de tots els de la nissaga, com el fill de l'anterior, Balthasar-Valentí Fortesa (1708-1787) i els dos Joseph-Valentí que els segueixen. I és així com es convertí, el primer de tots i sense conservar el cognom original, en un llinatge que identificava un grup de Forteses (PIÑA 1977, 90).

Els canvis de nom dels Fortesa on s'incorpora el malnom al llinatge o el substitueix (Rei, Maura) es produeixen quan es creen els registres civils, el 1875. Però al nostre document, els Valentí ja figuren com a tals, amb el Fortesa darrera, i així ho hem deixat.

¹⁴ Ja hi ha treballs de referència sobre aquestes qüestions, i partint de textos en català, com els monumentals *Corpus d'antropònims mallorquins del segle XIV*, de Joan Miralles Montserrat el 1997, o *Els malnoms dels xuetes de Mallorca*, de Rosa Planas el 2003, on es presenten les varietats fonètiques i gràfiques dels llinatges mallorquins des de 1517 fins el 1864. En un altre ordre de coses i prenent com a base l'allistament forà de 1809, tenim l'estudi onomàstic i històric de Pau MATEU VIVES: "Les "Relacions de descendents de jueus conversos de diferents pobles de Mallorca" (1809). Estudi onomàstic i històric", *Sobre onomàstica. Jornades d'antroponímia i toponímia* (1993-2002), 423-437.-

	Cognom 1	Estat	Fills<	Filles>	Edats	Ofici	Edat	Observacions	Carrer *
Antoni Magi		casat		2		marxando		diu tenir 2 fills / ^m Rno.	1
Agustí	Aguiló	casat				hisendat	42		10
Antoni	Aguiló	casat	1	4		xocolater			1
Antoni	Aguiló	casat							9
Antoni	Aguiló	casat	3	2		velluter			10
Antoni Magi	Aguiló	casat		2	16 - 24	velluter			2
Antoni	Aguiló	casat	1			marxando	30	té una germana	3
Baltasar	Aguiló	casat	2	1		argenter	44		3
Bartomeu	Aguiló	casat	2	2		marxando			1
Bartomeu	Aguiló	casat	2	2		negociant	43		1
Beatriu	Aguiló	vídua	1	2	poza				3
Benet	Aguiló	fadri		2		argenter	38	diu que és fadri i té dues filles.	3
Bernat	Aguiló	casat				marxando			3
Bernat	Aguiló	casat		2		marxando	36		3
Bernat	Aguiló Fortesa	viudo		2		guàrdia reial.		Fills, de 12 i un de 22	4
Bernat	Aguiló	casat		1		marxando	25		1
Bernat	Aguiló							pare de Miquel Aguiló	1
Domingo	Aguiló	casat	2	1		- forner	39		10
Francesc	Aguiló	casat				argenter	21		1
Francesc	Aguiló	casat	1	3				orb, cec	1
Francesc	Aguiló	casat		1		argenter	30		10
Francesc	Aguiló	casat	2			argenter	32		3
Gabriel	Aguiló	casat		3	16	marxandò	44		1
Gabriel	Aguiló	fadri		1		hisendat			10
Jaume	Aguiló							Dement	10
Joan	Aguiló	casat				marxando			1
Joan	Aguiló	casat	2	1	30	marxando		de Josep, al fill diu tonsurat	1
Joan	Aguiló	casat				velluter	47	de Joan, viu amb sa sogra	2
Joan Josep	Aguiló, Garrovi	casat				conxer		té a una germana	1

	Cognom 1	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Estat	Observacions	Carrer*
Joaquim	Aguiló	casat					marxando			10
Joaquim	Aguiló	casat		1	1	23	negociant			4
Josep	Aguiló	casat					argenter	25	fill de Joaquim	3
Josep	Aguiló	viudo	1	2			marxando	48	fill de Bernat	3
Josep	Aguiló	casat					lapidari			3
Josep	Aguiló	casat	2	1			lapidari	32	fill de Josep Aguiló	3
Josep	Aguiló	casat		1			velluter			5
Josep Nicolau	Aguiló	fadri					marxando	24		3
Josep	Aguiló	casat		1			marxando	44		1
Josep	Aguiló	casat	2	2			argenter			2
Josep	Aguiló	casat						23		9
Juan	Aguiló	casat	1				velluter	24	fill de Josep	5
Joana M ^a	Aguiló	vídua	1	2	3	15-17-20	marxando			3
Joana M ^a	Aguiló	fadrina							no hi ha mascle	3
Maria	Aguiló	vídua	1	1	1	16				10
Maria	Aguiló	casat	1	2			hisendat	33		10
Miguel	Aguiló	viudo	1				botiguer	33		3
Miguel	Aguiló	casat		3			marxando	40		1
Miguel	Aguiló	casat		1			argenter	47		2
Miguel	Aguiló	casat	2				pastisser	40		10
Onofre	Aguiló	casat	1		1	42	marxando	58		2
Pere Juan	Aguiló	casat					argenter			3
Pere Juan	Aguiló	casat	1				Botiguer	28		3
Rafel	Aguiló	casat		1			Argenter	25		1
Rafel	Aguiló								sogre de l'anterior	1
Theresa	Aguiló			2					no hi ha mascle	3
Tomás	Aguiló	casat			2	17 - 19	Comerciant			10
Antoni	Bonnin	casat		1			Argenter			3
Francesc	Bonnin	casat					Argenter			2

	Cognom 1	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Estat	Observacions	Carrer *
Francesc	Bonnin	casat	3	1			argenter	40		2
Jaume	Bonnin	casat					pintor			10
Joan	Bonnin	casat	1	1			argenter	41		1
Joan Antoni	Bonnin	casat	1	1			marxando	37		1
Josep	Bonnin	casat		1			argenter	30		2
Josep	Bonnin	casat	1	3	1	14	argenter	44		2
Josep	Bonnin	casat	1	1	1	13	argenter	46		10
Juan	Bonnin	casat					argenter	46	fill de Josep	3
Juan	Bonnin	casat	1				marxando	24	fill de Pau Bonnin	4
Miquel	Bonnin	casat	4	1			marxando	34		10
Pau	Bonnin, <i>Guarin</i>	casat		1			marxando			4
Pere Joan	Bonnin	casat		1			argenter	29	té un cunyat de 32 anys fadri	1
Ramon	Bonnin	casat	1	1			argenter	46	1 fill	2
Ventura	Bonnin	casat	2		1	14				10
Agustí	Cortès	fadri		1			comerciant	24		10
Agustí	Cortès	casat	1		1	16	argenter	40		1
Agustí	Cortès	viudo		2	1		argenter		major	3
Antoni	Cortès	casat		2			sastre	36		7
Antoni	Cortès	casat	4	2			marxando	42		1
Bartomeu	Cortès								pare de Bartomeu Cortès	1
Benet	Cortès	casat		1	2	32-32	negociant			10
Bru	Cortès	casat					comerciant	30		10
Domingo	Cortès	viudo					hisendat			10
Jerònima	Cortès	vidua			3	33-22-16				10
Joan	Cortès	viudo			2	18-26	marxando	56		1
Joan	Cortès						prevere			1
Josep	Cortès	casat	5	2			marxando	45		1
Josep Enric	Cortès	fadri					negociant			10
Josepa	Cortès	fadrina			3				3 filles	10

	Cognom 1	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Estat	Observacions	Carrer *
Onofre	Cortès	casat		2			marxando	33	fill de Rafel	2
Onofre	Cortès	casat			1	22	velluter			10
Pasqual	Cortès	casat					mariner	30	absent	2
Pere Joan	Cortès	casat	2	1			velluter	26		10
Rafel	Cortès	casat	2	2			botiguer	45	fill de Rafel	2
Rafel	Cortès	casat		2			argenter			10
Rafel Enric	Cortès	casat	3	3	3	21-18-13	comerciant			10
Rafel Ignasi	Cortès	casat	2	2	2	16-15	comerciant	49		10
Thomas	Cortès	casat		1	1	18	argenter			3
	Cortès	fadri					tonsurat	30	germà d'Agustí Cortès	10
Antoni	Flores								no és del carrer, segons va dir	1
Antoni	Fortesa	casat	2				marxando	36		1
Antoni	Fortesa	casat	1	1			marxando	28		3
Baltasar Valentí	Fortesa	casat		1			marxando			1
Bartomeu Valentí	Fortesa	casat	1	2			mercader	24	1 fill	2
Domingo	Fortesa	fadri					marxando	32		1
Francesc	Fortesa	casat			2	25-18				4
Gabriel Josep	Fortesa	fadri					negociant		1 dement, 1 germana	1
Gaietà	Fortesa	casat					marxando			1
Jaume	Fortesa	fadri						38	viu amb Rafel Aguiló	1
Jaume	Fortesa	casat					marxando	40	té una germana	3
Jaume	Fortesa	viudo	1	2			marxando			5
Joan Josep	Fortesa	casat		2			marxando	33	i Rafel Aguiló, el seu sogre	1
Joaquim	Fortesa		1	1			marxando		fill de Rafel	3
Josep	Fortesa	casat	1				premsador	32		3
Josep	Fortesa	viudo								2
Josep	Fortesa	casat	1	2			conxer			2
Josep Valentí	Fortesa	casat	2				conxer	24		1
Marià	Fortesa	casat					argenter	43	Té una germana	3

	Cognom I	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Edat	Observacions	Carrer *
Mateu	Fortesa	casat	3	1	1	14	velluter			3
Miquel	Fortesa	casat		4			marxando	44		1
Rafael Ignasi	Fortesa	casat	1				marxando	25		4
Rafel	Fortesa	casat		1			marxando	30		1
Rafel	Fortesa	casat	1	3	1	14	marxando	45		1
Rafel Valenti	Fortesa	casat					marxando			1
Sebastià	Fortesa	casat					marxando			1
Juan	Fortesa Rei	casat	1	3	2	24-14	argenter			3
Francesc	Fortesa Maura	fadri					marxando	29	germà de Pere Joan Fortesa Maura	1
Gaietà	Fortesa Maura	fadri					marxando	17	germà de Pere Joan Fortesa Maura	1
Josep	Fortesa Maura	fadri					marxando	24	germà de Pere Joan Fortesa Maura	1
Pere Joan	Fortesa Maura	fadri					marxando	35		1
Antoni	Fortesa	casat	1	4			marxando			10
Francesc	Fortesa	casat	2	4	1	16	comerciant			10
Guillem Don	Fortesa		2	3	1	12				8
Jaume	Fortesa	casat	2	4			marxando	33		10
Jaume	Fortesa	casat	5	1			porgador	41		10
Josep	Fortesa	fadri					negociant	24	2 germanes	10
Josep	Fortesa	casat	1	4			marxando	35		10
Pere Joan	Fortesa	casat	1	1			vidrier	23		10
Antoni	Fuster	casat		2			mariner			1
Antoni	Fuster	casat	1	1			velluter			1
Antoni	Fuster	casat	1	1			argenter	40	fill de Miquel	3
Antoni	Fuster	casat					argenter			3
Antoni	Fuster	casat	1	1			argenter	37	fill d'Antoni Fuster,	3
Francesc	Fuster	casat	1		2	15-20				9
Francesc	Fuster	casat	1	3			argenter	46		3
Gabriel	Fuster	viudo		4			marxando			1
Gabriel	Fuster	casat		2			marxando			1

	Cognom I	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Edat	Observacions	Carrer *
Gabriel	Fuster	casat	2				argenter	36		2
Gabriel	Fuster	casat					velluter	25		10
Gaspar	Fuster	casat	2	2	2	19-14	argenter		fill de Joan	3
Jaume Antoni	Fuster	casat		1			marxando			10
Jaume Gaietà	Fuster	casat		1			marxando	44		1
Joan	Fuster	casat		2			velluter			1
Joan	Fuster	fadrí					argenter	25		2
Joan	Fuster	casat	1	2			marxando			10
Joaquim	Fuster	casat		2			torner			10
Josep	Fuster	casat	2	4			argenter	44	fill de Joan	3
Josep	Fuster	casat	1	1			argenter	30		2
Josep	Fuster	casat	2	2			velluter	48		2
Josep Marià	Fuster	casat		4			botiguer			2
Juan	Fuster	casat	1	2			conxer			7
Joana Anna	Fuster	vídua							té una germana	3
Margarita	Fuster	vídua			1	12				10
Marià	Fuster	casat	1	1			argenter	36		2
Marià	Fuster	casat	1				marxando	24		6
Miguel	Fuster	casat			1	30	argenter			3
Miquel	Fuster	fadrí					velluter		coix, viu amb sa mare i 5 germanes	1
Nadal	Fuster			1			mariner			7
Onofre	Fuster	fadrí					criat	34		6
Pau	Fuster	fadrí					negociant	30	té 3 germanes	1
Rafel	Fuster	casat	1	3	1	14	velluter			2
Rafel	Fuster						mariner			8
Salvador	Fuster	casat		2	1	20	negociant			4
Andreu	Mari						velluter		diu que no és del carrer	
Andreu	Mari	casat						24		2
Bartomeu	Mari	casat		4			marxando	49		10

	Cognom 1	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Edat	Observacions	Carrer *
Felip	Martí	viudo	2	2			marxando			4
Josep	Martí	viudo	2	4			marxando	41		4
Rafel	Martí	casat		1	1	15	botiguer	41		1
Eloi	Miró	casat	1				conxer	35		4
Antoni	Miró	casat	1				argenter	24	de Joan - 1 fill	2
Benet	Miró		1	2			mariner	40	absent	2
Eiionor	Miró	vídua			2	25-19				3
Jaume	Miró						argenter			2
Joan	Miró	casat		2	1		botiguer		el fill és fora	2
Joan	Miró	casat	1	3			argenter	48	fill de Francesc, té un fill baldat	2
Joan	Miró	viudo					argenter			2
Josep Antoni	Miró						argenter			3
Josep	Miró	casat		4			argenter	32		2
Josep	Miró	viudo			2	15	argenter	42		2
Juan	Miró	viudo		1			argenter			3
Maria	Miró	vídua			1	22				5
Nicolau	Miró	casat		1			argenter			2
Nicolau	Miró	casat	4	2			argenter	34		10
Onofre	Miró	casat					argenter	29		2
Pau	Miró	casat					argenter	25		3
Pau	Miró	casat		3			argenter	40		3
Pau	Miró	casat	1				matadero			1
Pau	Miró	casat		5			argenter	40		2
Pere Joan	Miró	casat	2	1			argenter	40		2
Pere Joan	Miró	casat					velluter	32		2
Rafel	Miró								pare de Pau Miró	2
Theresa	Miró	vídua		1					no hi ha mascle	3
Agustí	Moyà	casat			1	21	marxando			10
Maria	Picò	vídua			1	20				1

	Cognom I	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Edat	Observacions	Carrer *
Antoni	Picó	casat		2			velluter			10
Francesc	Picó			1					invàlid	2
Joan	Picó			1			matriculada		fora del Regne, matriculat	10
Jordi	Picó	casat		2			argenter	33		2
Mari	Picó	casat		2			marxando			1
Miguel	Picó	casat	2	2			velluter			5
Andreu	Pinya								absent	2
Antoni	Pinya	casat	1	1			negociant	39		2
Antoni	Pinya	casat	4	4			velluter	40	de Jaume, 4 fills	2
Antoni	Pinya	casat		1			matriculat			10
Gaietà	Pinya	casat		1			marxando	26		10
Francesc	Pinya	casat	1				velluter			1
Francesc	Pinya	viudo		2			velluter			10
Francesca Aina	Pinya	vidua		1	1	28			1 fill de 28	2
Gabriel	Pinya	casat					negociant			10
Jaume	Pinya	casat	2	2	1	13	marxando	39		4
Joan	Pinya	casat	1		1	14	velluter	48		2
Josep	Pinya	casat	1	1			marxando			3
Josep	Pinya	casat	1				botiguer	23		1
Josep	Pinya	casat	1							11
Mariana	Pinya	vidua	1	2						5
Miguel Tomàs	Pinya	casat			1	16	velluter			1
Pau	Pinya	casat					negociant			2
Rafael	Pinya	casat	1	2			marxando	42		4
Rafel Ramon	Pinya	viudo			1	41	marxando			1
Ramon	Pinya	casat	3	1			velluter	41		1
Serafi	Pinya	casat	3	1			velluter	45		2
Antoni Bru	Pomar	casat					argenter	20		2
Antoni Magi	Pomar	casat		4	1	15	velluter	48		1

	Cognom 1	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Edat	Observacions	Carrer *
Francesc	Pomar	viudo			1		botiguer		té fill capellà	1
Francesc	Pomar	casat		1			porta comptes			5
Francesc Xavier	Pomar	casat		1			hisendat			4
Gabriel	Pomar	casat	2	2			argenter	42		10
Gaietà	Pomar	casat	1	2			marxando			2
Joan	Pomar	casat		2			argenter	20		8
Joan Antoni	Pomar	casat		1			marxando			10
Josep	Pomar						argenter			3
Josep	Pomar	casat					argenter	24		2
Josep	Pomar	viudo					argenter			2
Juan	Pomar	casat		2	1	28	argenter			3
Marià	Pomar	casat	1	1			argenter	39		2
Onofre	Pomar	casat	1	2			marxando	34		1
Pere Joan	Pomar	casat		1			pesador	30	pesador en el pes del Rei	2
Pere Joan	Pomar	casat					marxando	45	fora del Regne	1
Rafel	Pomar	casat					marxando			4
Rafel	Pomar	viudo		1			piquer			5
Rafel	Pomar	casat	3				velluter	37		10
Rafel	Pomar	casat		2			marxando	48		1
Rafel	Pomar	casat	1				marxando		de Francesc	1
Rafel Tomàs	Pomar	viudo					marxando			1
Úrsula	Pomar	vídua		2						3
Margalida Aina	Pomar	vídua		1						10
Antoni	Pomar, major	casat		4			argenter			8
Miquel	Pons	casat		3			negociant			10
Antoni	Segura	viudo					marxando			1
Antoni	Segura	casat	1				velluter	30	d'Antoni - 1 fill	2
Antoni	Segura	casat					velluter			10
Catalina	Segura	vídua	1	1	1	15				2

	Cognom I	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Edat	Observacions	Carrer *
Francesc	Segura	casat	1				velluter			
Jaume	Segura	casat	2				carnisser	25		2
Jaume	Segura	casat	2				velluter	48		7
Jaume	Segura	casat					argenter			1
Jaume Antoni	Segura	casat	3				marxando	43		1
Jaume	Segura	casat	1	2			torner	28		5
Josep	Segura	casat	2	2			marxando	42		10
Pere Joan	Segura	casat	1	1			marxando	28		1
Rafael	Segura	casat			1	15	torner			5
Rafel	Segura	casat	2				velluter	36	fill d'Antoni Segura	10
Domingo	Tarongí, Terreta	casat	1	1			merceder	31		10
Francesc	Tarongí	casat	1	1	1	18	tender		te una germana	1
Marià	Tarongí	casat	1	1			marxando		el fill menor és cec	1
Pere Josep	Tarongí	casat		1			velluter	33		2
Rafel Ignasi	Tarongí	casat	2	2			marxando	38		1
Domingo	Tarongí	casat			1	12	argenter		nota : son pare fora del Regne	10
Francesc	Tarongí	fadri		1			argenter	22		10
Joan	[Bonnin]Terret a	casat	1	3			negociant			10
Nicolau	[Bonnin]Terret a	casat	2	1			negociant	30	2 fillis (Bonnin Fortesa)	2
Antoni	Valenti Fortesa	casat					argenter			3
Antoni	Valenti Fortesa	casat		1			marxando	29		4
Baltasar	Valenti Fortesa	casat					marxando	23		3
Bartomeu	Valenti Fortesa	casat					mestre escola			10
Esteva	Valenti Fortesa	casat	2	4			argenter	33		10
Joana Anna	Valenti Fortesa	vidua		2			botiguera			10
Josep	Valenti Fortesa	casat	2	3	3	20-18-13				9
Baltasar	Valleriola	casat	1	2			marxando	32		3

	Cognom I	Estat	Filles<	Filles>	Edats	Ofici	Edat	Observacions	Carrer *
Andreu	Valls	casat	3	1		velluter	34		1
Andreu	Valls	casat		1	15	velluter			10
Antoni	Valls	casat	3	1		velluter	44		8
Antoni	Valls	casat		3		marxando			10
Antoni Mno.	Valls	casat	2			marxando		té una germana	3
Francesc	Valls	casat		2		recader			1
Jaume	Valls	viudo				pesador			2
Jaume	Valls	casat	1			marxando			3
Joan	Valls	casat	2			marxando	50		1
Joan	Valls	viudo				pintor			9
Joan	Valls	casat	1			marxando	36		1
Joan Antoni	Valls	casat	3	1		conxer	42		10
Joan fill	Valls	casat	1	1		pintor	30	fill de Joan Valls	9
Joana Aina	Valls	vidua		2	16-25	vellutera			1
Josep	Valls	casat		1		negociant	30	fill de Nicolau Valls	4
Josep	Valls	fadri				velluter	41		7
Josep Nicolau	Valls, Plora	casat	2			boter	45		4
Josep	Valls	casat		2		velluter	25		2
Josep	Valls	fadri				pintor	20	fill de Joan Valls	9
Josep	Valls, Plora	casat	2			boter	45	es torba continuat a Sta. Eulàlia	9
Josep	Valls	casat	1	2	19	marxando			10
Josep	Valls	casat					20	fill de Rafel Valls	10
Miquel	Valls	casat	1			velluter	31		2
Nadal	Valls			3		velluter		diu que no és del carrer	2
Nadal	Valls	casat					40		2
Nicolau	Valls	casat	1	1	20	marxando			4
Rafael	Valls	casat				torner		fill de Josep	4
Rafel	Valls	casat	1	1		marxando	35		10
Rafel	Valls	viudo							10

	Cognom 1	Estat	Fills<	Filles	Fills>	Edats	Ofici	Edat	Observacions	Carrer *
Rafel Ramon	Valls		2	2			comerciant		de porta tancada	11
no hi ha mascle										10
no hi ha mascle										10
casa buida										10
casa buida										1
casa buida										1
casa buida										1
casa buida										2
casa buida										2
casa buida										4
no hi ha mascle										7
no hi ha mascle									Miquel Valls, Marxando, 2 filles	1
no hi ha mascle										1
no hi ha mascle									nota: dutes dones	1
no hi ha mascle									vídues i 2 filles	1
no hi ha mascle									hi ha una vídua	2
no hi ha mascle		vídua								2
no hi ha mascle		vídua		1						2
no hi ha mascle		fadrina		3						2
forn										2
Gaspar							Vista?			10
ni hi viu ningú										2
no és del carrer										2
no és del carrer										2
no és del carrer										2
no és del carrer										2
taverna										1
		vídua	1							11

**Legenda* de la zona o carrer on viuen els allistats:

- (1) “S[ant]a Eulalia”, “Barrio de la Plateria, a la izquierda entrando por la plaza”, folis 3 i 5(19/06/1795). Als complementaris, folis 11 i 11v, posa: “Sta. Eulalia” i “Entrando por la pescaderia”.
- (2) “Entrant por la Pescateria en el carrer dels Buñols, a la esquerra, seguint dins tots los Carrerons i por el pes del Rey fins axir a la Argentaria y luego tomant por la dreita fins a la matexa pescateria”. Foli 6, dia 20/06/1795, al matí. Als complementaris, foli 12v, posa: “Plateria por la derecha”.
- (3) “Dicho dia por la tarde, empezando por la derecha de la Plateria y, siguiendo arriba h[as]ta S[a]n Christoval de la Bolseria, inclusa la callejuela den Casol[as]”. Foli 7. Al complementari, 12v, posa “Plateria por la derecha”.
- (4) “Siguiendo de S[a]n[to] Christo al de la Bolseria, bajando por la derecha h[as]ta la casa de Laudes”. Foli 7v. Deu seguir essent dit dia 20 horabaixa. Als complementaris, foli 13, posa: “Baxando por la d[e]r[ech]a hasta la casa de laudes”.
- (5) “Vidrieria empezando desde la Carniceria”, a més d’una ‘Zapateria’ on hi viu una vídua. Foli 8, sense data. Als complementaris, foli 13v, posa “Vidrieria empezando por la Carn[icerí]a”.
- (6) “Calle del Marq[ué]s de Vivot”. Foli 8, sense data. Als complementaris, foli 13v, posa exactament el mateix que al principal.
- (7) “Isleta frente casa de Trobats”. Foli 8, sense data. Als complementaris, foli 13v, posa exactament el mateix.
- (8) “Lista del Carrer dels Paners”. Foli 8v, sense data. Als complementaris, foli 13v, posa: “Isleta del carrer dels botons”.
- (9) “Zapateria”. Foli 8v, sense data. Als complementaris, foli 13v, posa el mateix.
- (10) “S[a]n Miguel”. Foli 8v, sense data. Als complementaris, foli 13v, posa: “Parroq[ui]a de S[a]n Miguel”.
- (11) “S[a]n Nicolás. Dia 22 Junio d[ic]ho ano, siendo las cinco de la tarde, se prosiguió la dilig[enci]a del alistam[ien]to por lo tocante a la Parroq[ui]a de S[a]n Nicolas, empezando por frente la calle dels paners”. Als complementaris, foli 14, posa: “S[a]n Nicolás, empezando por frente el carrer dels paners”.

BIBLIOGRAFIA

- M. GÓMEZ RUIZ; V. Alonso Juanla: *El ejército de los Borbones. Tomo IV, El reinado de Carlos IV (1788-1808)*, Salamanca, 1995. Servicio Histórico Militar, 527 pàgs.
- Lorenzo PÉREZ MARTÍNEZ [edició i presentació]: “Reinvindicación de los judíos Mallorquines (Documentos para su estudio,1). Introducción de Francisco Riera Montserrat”, *Fontes Rerum Balearium. Estudios y textos*, vol.V, Mallorca, 1983, XXXII+355 pàgs.
- Román PIÑA HOMS: “Los Valentí Forteza. El ascenso social de unos comerciantes del Segell”, *Memòries de l'Acadèmia Mallorquina d'Estudis Genealògics* núm. 7, Palma, 1997.
- Francesc RIERA MONTSERRAT: *Les lluites antixuetes en el segle XVIII*, Mallorca, 1973, Editorial Moll, 207 pàgs.
- Francesc RIERA MONTSERRAT: “Els xuetes i la guerra contra França del 1793 al 1795”, *Randa* núm.7, Barcelona, 1978, 31-37.
- Francesc RIERA MONTSERRAT: “Algunes notícies inèdites sobre la qüestió xueta en el segle XVIII”, *BSAL* núm. 39, Palma, 1982, 183-200.
- Francesc RIERA MONTSERRAT: “Bru Cortès o un fracassat intent de promoció social”, *BSAL* núm. 47, Palma, 1991, 207-217.
- Francesc RIERA MONTSERRAT: “Breu anecdotari antixueta”, *BSAL* núm. 49, Palma, 1993, 327-332.
- Francesc RIERA MONTSERRAT: *Els xuetes, des de la intolerància a la llibertat (Segles XVIII-XX)*, Palma, 2003, 212 pàgs.

RESUMEN

La transcripción de una lista de *xuetes* de 1795, ya conocido pero de difícil lectura, proporciona datos interesantes sobre la composición de estas familias de Palma, en aquel momento, y puede ser un buen auxiliar para la investigación genealógica. La lista de un grupo excluido legalmente del servicio militar hasta 1785 es casi coetáneo, en el tiempo, con las luchas de los *xuetes* en defensa de sus derechos y fue promovido por uno de ellos, el comerciante Antoni Aguiló Pinya. Este hombre lo hizo por cuenta propia, en contra de los suyos, i en connivencia con el poder de Madrid, en circunstancias de cambios políticos y administrativos continuos, guerra contra Francia y situación adversa para los *xuetes* de todas las clases sociales.

Abstract

The 1795 transcript of the recruitment list of "xuetes", although known, is difficult to interpret. However it provides interesting facts about the composition of these families in Palma at the time and it can be useful tool for genealogical research. The list of a group legally excluded from the military service until 1785 is very close in time to the efforts of the Majorcan converted jews struggling for their rights and it was promoted by one of them, the trader Antoni Aguiló Pinya. He did it on its own, without the agreement of his own people and in connivance with the government in Madrid where there was a constant difficult situation with constant political and administrative changes, a war against France and difficulties for the "xuetes" of all social backgrounds.